

Utsägelse skrift uti smilke sanferdligem vander
villkommen giffut för guds laglige vätmetige af Pölitig
fallax, till Drönigens Ryktis funden fasin affut Romung
gismundum af Gamb. Ruffinger ifrå Jona Ryktis Rugn
ving. Enjoll i. Hordum af Andrea Bitternits flumo

Gismunde Konung

571.
vthi Pöland / Storfurste til Lit-
toven / &c. Wij efterskrefne Sveriges Ri-
kes Rådth och Ständer / Grefwer / Friherrer / Biscoper /
Abel / Prästerkap / Kriigsbefähl / Borgerskap och menige
Almoge / låte. Edher wette / At ändoch wij på ärsfullige

tijder hafwe af Trycket låtit vthgå / hwadh skälige och laglige orsaker wij hafwe haft
at affåne edher och edher efterkommande Arfwinger ifrå thette Riikes regering.
Dochliktwål til meere wår rättmätige endestylning / och på thet J endeligh måge
wette / at i intet vthaf thette Riiket hafwe til at förmodhe / eller någon Rättigheet skal
edher nu heller i framtijdhnen tilstadi warda. Thersföre hafwe wij welet edher medh
thenne wår Skrifwelse besökie / och brede widh thenne korte författadhe orsaker än ytter-
ligare i Längden om alle saker hecla werlden låte kunnig wara / at i sielfwe och ingen
annan är wällende ther til / i thet i hafwe fölgde edher onde Rådthgiffweres rådth / och
at ingen annan är skyldigh ther vthi / thet i äre komne ifrå Land och Folk / vthan i
sielfwe.

Förty til thet Första / Droge i frå edhert Arfriike til ett fremmande Wahl-
riike / menige Sveriges Riikes Ständer aldeles oåtsport. Och ändoch någre
Swenske män wore vthi edhert föllie / så ware the samme då mest rådthande och rege-
rande / som edher til samma reese styrt hafwe / och hafwe warit wällende til edher / theres
digen och feres förderf och blod / vthigintelse / såsom een tijdh lång vthi wåre Fådhernes
land hafwer oppstått / och icke än nu endat är.

Til thet Andra / När edher salige Herfadher (höghlöfligh i äminnelle) war
skild frå thenne werlden / då bleswe i genom een anseentligh Legation af wår nådige
Herre och nu vthkorade Konung sampt af oss samptlige fordret hijt in i Riiket / til at
annamme Sveriges Crone / doch så / at i först skulle försakra oss om wår Christelige
Religion och edher Fadher Fadhers Testamente / thet i dochliktwål intet göre wele / v-
than begofwe edher hijt in i Riiket / och hadhe medh edher Pöwens Legat, wår argeste
bådhe liifs och siäls Fiende / then alsintet hadhe här til at göre / vthan practicerade
på Sveriges Riikes förderf och vndergång.

Ther af fölgde sådan frucht /
at edhert medhafwande Pöwens föllie medh wåld och wålde begrofwe theres dödh
i Closterkyrkian på Gråmunkholm / skamsradhe någre Kyrkiones personer /
sloge op Predicestolen / och lott een Iesuwit hålle ther Kyrkietiensten och Liskpres-
dikan / thet ingen Swensk i Pöland hafwer tilbudit / mykit mindre blifwit efters-
låtit. Hwilket ther medh kan bewijfes / at någre edhre förnemoste Swenske hof-
tienare af godh gammal / anseentligh slächte och herkomst / som äre blesne dödh i
Pöland / icke hafwe mått niute ther theres lågerstadh / vthan ther the elliest skulle
komme i Kyrkie eller Kyrkiegårdh / måtte the förstickes til Danskig. När nu sådan
wåldswerken / som vthi Closterkyrkian stedde / för edher bles klagat / hafwe i icke eens
låtit see / thet i ther til / thet ringeste misshagh hafwe haft / fast mindre låtit föllie något
straf ther oppå.

Til thet Tredie / Danseedt at i komme hijt i Riiket / som förbemålt är /
Så wille dochliktwål Riikens Ständer icke samtycke / at i skulle annamme then
Konungligh Crone / för än i them / efter theres skälige och laglige begären / hadhe för-
säkret på theres Christelige Religion / Konung Gustafs (höghlöfligh i äminnelle)
Testamente / Sveriges Lagh och alle wåsfangne Privilegier. Ther oppå wu för
edher

edher Eröning vthi samfalte Sex weker / på thet högste drefwe och arbetadhe / och i före vende then eene fäsenge endtshynningen efter then andra / och när i då seent om sidher ther til beialadhe / och edher Eedh och försäkring ther oppå giorde / då stedde thet medh then Redheligheet / som Papissterne pläge bruke / efter Concilij Constans tiensis Regula, som giordes vnder Pontifice Martino Quinto, Åhr &c. 1431. Hvilken så lydher: Hæreticis & infidelibus non est servanda fides. Ty at then försäkring stedde medh sådant opsat / goswe nogsampt the handlingar tilkenna / som efter Eröningen hadhes förhänder / och elliest sigg hafwe förlupedh / såsom war medh thet / at i efter Eröningen droge hådhan af Riket / i lijte måtte Ständerne oåspport / och lott ingen wiss Regemens ordning efter edher / vthan emoot Eedh och löfte satte een oppenbar Papist / Grefwe Erich til Wisingsborgh / til Stådhållare öfwer Cronones förnempste Slott och Stadh / Stockholm / och vthi så måtte framdrogh förb:de Stådhållare för edher Fadherbrodher / hvilken icke mykit fiermer war ifrå thenne Riksfens regering / än i sielfwe / hwar H: M: elliest sielf hadhe welet tage ther widh / efter thet tilbudh som högbt: H: R: M: af menige Riksfens Ständer (då the edher genwördigheet om theres försäkring förnumme) vthi Upsala bödz / thens råd i doch i synnerheet / efter edher giorde Eedh / löfte och tillsäwelse / fram för alla andra hadhe bordt bruke. Och i then stadhen i vthi edher Eröning swore / at i wele hålle off widh Sveriges Lagh / ther vthi i synnerheet / Kyrkie / huus och heem fridh begriipes / då tilstade i edher Papisster aldeles onessste annan reese wåldsamblis gen opslå förb:de Closterkyrkie / ther af sigg ett merckeligit oplop och blodhbadh låts teligen hadhe kunnat förorsake / hwar thet elliest af andra Personer (och icke af edher) hadhe blifwit affskaffat och förhindrat.

Til thet Fierde / Lott i efter edher här i Riket een hoop Iesuviter, hwilke oppenbarligen hadhe theres wilfarande Påweste Religions exercitia, bådhe i Stockholms Slötkyrkie / såsom och i thet huus / thet i sielf hadhe köpt och korat til een Papisstisk kyrkie vthi Stadhen. Theslikest på Drotningholm och i Wastena Closter / då edher doch icke meere war losgifwit än at i måtte hafwe edhert Cappel här i Riket / så länge i här personligh stadde wore och icke elliest.

Til thet Fempte / Hafwe i på thet högste beslütat edher / at göre til intet Suderköpings affkedh och Beslwt / thet doch ländadhe edher sielf til baste / och grundadhe sigg på edher ägen Eedh och förplichetse / och blef allene til then ände oprättat / at thet vthi edher / så wål när / som skawaru / skulle ware edhert Regemente til större hielp och bijsåndh.

Til thet Siette / Affyndradhe i Finland ifrå Sveriges Crone / och opåggias dhe the Finske / at the skulle oppentligh läggie sigg op emoot förb:de Beslwt.

Til thet Siunde / Förbödh i twert emoot Riksfens vhrminnes Friisheet och Privilegier / at här i Sverige vthi edher franwaru inge Riksdagher heller Mötte hålles måtte. Såsom och vthi een fremmande Jurisdiction genom edher vthskickas dhe Hans Jellerman / lotte arrestera Swenske mäns Skep och godz / them til stadhe och Riket til spätt och wandhre.

Til thet Ottonde / Tilstade i edhre Stådhållare och öfwerste i Finland / at jemmerligen mörde och ihjållå een osäpelig hoop af edhre ägne / arme / Skatts skyllige meenlöse vnderfäter / hwilkes blodh än nu rope hemyd i himmelen öfwer edher / och öfwer alle them / ther til hafwe råd gifwit. Och i then stadhen / i på edhert Konunglige kall och Embetes wagne på thet högste och alswarligeste hadhe bordt låte straffa samma Mördare / hafwe i them genom edher gunstige och nådighe skrifwelse för sådanne berömmelige manlige gerninger på thet fliteligeste betackat.

Til thet Nijonde / Begäradhe i genom edher vthskickadhe Samuel Lastki / at Sveriges Rikles Slepsflåta måtte blifwa öfwerantwardat förestrefne edhert

Sendes

Sendebudh / then doch i ke war een Swenskt / vthan een Pälack / heele Rijket til försäkt / lijka såsom een Swenskt man icke skulle finnes / then Sweriges Rijkes Armada kunne ombetroos / vthan een vthländsk. Allenast för then orsaak skull / at i måtte afhände Sweriges Crone ett sådant och medh the bästa Ctenod / på thet i theste bättre kunne ställe edhert fiendellige förhafwende i wärket.

Til thet Tjonde / Är nogslampt til at see och astaga / medh hwadh kärleek i hafwe warit edher Fosterland och trogne vnderfäter bewägen / at i then stadhen / edher efter andre losslige Konungers bruk och sedhwenie / hadhe bordt ramme och wette alles theres gagn och bästa i then dyrr tijdh / medh hwilken Gudh hadhe besökt thette / så wil som flere omliggjande Land och Konungerijker / Då hafwe i ther twert emoot lätit förhindra och förbiudhe them all nödhstorstigh tillörning / bådhe vthan och innan Rijkes / så at then eene Landzänden icke skulle komme then andre til hielp och vndsättning / hwilket i lotte vthrätta genom Steer Baneer och Lindorm Bonde / bådhe i Finland och Lissland. Och altså förorsakat många menniskiors lijfät / och för then orsaak skull allene / at i theste bättre kunne twinge Sweriges Rijkes inbyggjare / til at wedhertage edher falske Afgudiske Religion.

Til thet Ellofte / Hafwe i giordt Sweriges Crone een merckeligh stadhe medh the Legationer, som i til Danmark och annorstädhes hafwe haft / Serdeles medh thet i hafwe gifwit the Danske häfd på Sweriges Rijkes eenstykte rättte Sköldes märckie / tree Croner / ther til i doch ingen macht hadhe / efter edher Herzadhers och edher Ordning och förskrifning / twert emoot thet Stetinske fördraget och flere Afhandlingar och Bestwe / begge Rijkerna emellan giorde och oprättadhe.

Til thet Tolfte / Danseedt at alle Ständerne skrefwe edher til medh een benämnd Tycke Larsson / ifrå then Rijksdagh / som stodh Anno &c. 1598. i Wastena / at efter i hadhe i sinnet besökie edhert ArfkonungeRijke / i då wille komma som een trygger och trogen Konung / the wille edher i lijke måtte såsom trogne och rättträdige vnderfäter vndfänge. Ther oppå the och begäradhe edher skriftelige Resolution. Bölade dochlijkwäl inge Swar ther oppå / vthan i droge til Calmarne medh een wälbestält Krigsmacht / och ändoch edher ther portar och dörrar stodhe öpne / toge i lijkwäl emoot Konunglige gifne bref och Segel / til förste tackfänelse Befalningzmännerna thesammestädhes fångne / them til Marieborgh fångsligh förskickadhe / och i een rum tijdh i hårde och oförtiente fångelse förhöll och plågadhe.

Til thet Trettonde / Hofwe i Grefwe Gustaf Brahe een Fulmacht / för än i droge från Calmarne til Stegeborgh / at hwar han kunne finne någre af wår nådige Herres och nu vthforadhe Konungs tienare / heller the medh H: R: M: eensewore / och wille hälle öfwer edher giorde Sedh och löste / och hwar the icke godhwillessien wille gifwa sikh / då skulle man handla medh them såsom medh oppenbare Fiender. Om thet är at låte hwar och een komma til ett laglighit förhöör / och niute huus och hemfridh / som i loswet hafwe / må hwar Ehrligh opartijst man dömmie om.

Til thet Fjortonde / Synes wil här vthaf / hwadh edhert opsät hafwer warit / i thet i lotte förskicke een heel hoop Frijdsbref hijt in i Rijket / til ett tekn / at hwilke them hadhe / skole blifwa förskonte / Men medh the andre skole handles / ther i elliestmahtien kunne bekomma / efter edher ägen wilie och behagh.

Til thet Femptonde / Hafwe i förskrifwit Finste och Lisslandsz Krijazfolck hijt in i Rijket / at the bredhe widh thet fremmande / som i hijt in medh edher hadhe / oförskyle skulle öfwerfalla wår nådigeste Herre och vthforadhe Konung och edhre trogne Män / Sweriges Rijkes inbyggjare och alle them / som icke wille beplichte edhert

edhert orättwisse och blodhgirige förehafwande / i then mening / at i medh them wille stärcke edher Krijgsmacht / och fulföllie edhert fiendilige opsät emoot off samptlige.

Til thet Sextonde / Droge i medh samma edher Krijgsmacht ifrå Calmarne til Stegeborgh / ther i bådhe medh budh och bref af wår nådigeste Herre och vthkoras de Konung / såsom och af off samptlige / som då hoos H: K: M: stadde wore / på tilbörlogit sätt blefwe besökt / och på thet skijteligeste / ödmjukeligeste och vnderdånigaste bidin / at i icke wille så fiendiligh tage sakerne före / vthan läggie nedher wapn och wärie / och late all twistigheet komme til ett laghligit förhödör / es er som then Relation, om hwilken vthi Ingången blifwer förmålt / wüdhare innehåller och vthwijser. Hwilken förmaning doch intet kunne gälle / vthan alle Christelige medhel vthaf edher blefwe vthslagne. In Marggraf Edwart blef tilstaddt at skiute ifrå Stegeborgh Slott på wårt solt vthi een såligh dagh / twert emoot alt Christet folcks sedh och bruk. Gofwe i och så jennwål befallning vth / at Jören Jarensbeck skulle om nattetidh öfwerfalle wår nådigeste Herre och Konung / och kom på thet sidste saken / genom edher och edhre Rådgifwares wällen så wiidt / at Swenske män emoot theres willie / måtte griipe til wapn och wärie / emoot edhert wäldsamblige förehafwande / ther egenom mången tapper Man satte lijfwet til / och edhert fremmande folck thet meste och bästa blefwe i loppet.

Til thet Siuttonde / När i såge thet edhert folck war slagit / och i medh wäld intet kunne vthrätte / begäredhe i at inlåte edher vthi handel medh wår nådigeste Herre och Konung / thet H: K: M: gerne sågh / och fast heller hadhe önskat thet samma måtte warit skeede / för ån saken til sådan fiendiligh handgryp hadhe kommit. Ther oppå se dhän ett Fördragh oprettet blef och wijte lagdt / at hwilken parten som ifrå samma Fördragh wecke / then skulle Rijksens Ständer ingen hörsamheet heller lydne bemijse / vthan falle then bij / som wiidh Fördraget blefwe. Men i achtede samme edher Förskrifning så myklic som edher förre gjorde Sedh / och hölle thet eene lijka som thet andra. In i then stadhen edher hadhe bordt draga til Stockholm / och här laghligen saken vthföre / wende i edher reese til Calmarne / och sedhan ytterligare at Dansigt / och toge medh edher een deel af Rijksens Skey och Skytt / och i så måtte lesde vnderfäterne (hwilke i vnder fridhsamblogit sagert skeen brächte på edher sidhe) aldeles tröstlöse och i største lijfsfara / ther H: K: M: elliest hadhe welet stått på högste Rätten / thet H: K: M: lijkwål af fridhållsande natur och inplantadhe mildheet icke gjorde.

Til thet Adertonde / Besatte i vthi edher afresande Calmarne befästning medh fremmande Krijgfolck / hwilken then / icke Sweriges / vthan then Polenske Crone til bästa skulle innehafwe och försware.

Til thet Nittonde / Undoch i emoot edhert löfte och förskrifning droge hadhan af Rijket / som tilförrenne är gifwit tillkenna / och wij therföre wål hadhe haft orsaak icke til at besökie edher ytterligare medh någon skrifwelse. Dochlijkwål til öfwerflodh skrefwe wij på åtskillige tijdher edher til / at i skulle sende edher Son hijt in / at han vthi wår Religion / tungemål och sedher måtte blifwa opfödd / då hadhe wij welet annammat honom för wår Herre och Konung. Men i hafwe icke achtat off så wärdige / at i off ther oppå een gång hafwe welet sware / vthan een af them / som wårt bref til edher förde / låtit lasta i torn och hächtelse / twert emoot Christet och Hednistkt bruk.

Til thet Tiugunde / Hafwen i förskicket medh gamble Casper Thisenhuus fremmande Krijgfolck in i Finland / til at göre the opröriske Finnar biistånd emoot Sweriges Crone.

Til thet Förste och Tiugunde / Hafwe i låtit löpe någre Skey genom Öresund / til at förresta Elfsborgh befästning / meere then Polenske / ån then Swenske Crone til bästa.

Til thet

Til thet Andra och Tiugunde / Hafwe i lätit medh samma edher Skepsflåta på Danste strömmen / sköle någre Sveriges inbyggjare / them til störste stadhe och afsaknat.

Til thet Tredie och Tiugunde / Hafwe i på åtskillige tiidher skammeligen bortgifwit / twert emoot then Förskrifning i edher salige Herzadher Konung Jahan (höghlöfligh ihughkommelse) bådhe förr och sedhan i komme til then Polenste Crone / gjorde / then Rättigheet Sveriges Crone hafwer til thet Förstendömmet Estland / o anseede at ther oppå så mykit wändt är / och så mången tappert Swenskt man therföre hafwer most satt lifwet til.

Til thet Fierde och Tiugunde / Hafwe i bortgifwit Rexholm för ån Korshösnningen är skedd / Sveriges Rikse til störste præiudicium och försång.

Til thet Fempte och Tiugunde Hafwe i medh een hoop Förordare sendt hijt in i Riket edhre skamlöse pentadhe Smådestrifter / fulle medh hoot och vndsäpeller. Ther medh först til at förolempa wår nådigeste Herres och Konungs och wårt godhe namn och rykte / och sedhan ytterligare til at opwäckte ett nytt blodhbadh / och göra Ständerne skilachtige.

Til thet Siette och Tiugunde / Hafwe i lätit vthropsa wår nådigeste Herre och Konung för edher Fiende / och opmane alt thet folk / som i vthi Estland hadhe / at the skulle göra sigh färdige contra Carolum. Säsom och sendt them tilhielp een hoop Pålackar och Littower / hwille skulle intaga Sveriges Rikets besättning / vthi föreskrifne Estlandh.

Til ett Bestwe / är af thesse optalde orsaker til att see och förnimme / at alt edhert opsat hafwer ländt oss Sveriges Rikets inbyggjare til spätt och förklenning / och til fördert och vndergång / bådhe i Andelige och sekammelige mätte. Hwarföre wij och nu här medh til thet Sidste och ytterste wele hafwe oss aldeles sagdt ifrå edher och edhre barns och efterkommandes Regimente / och opslagdt edher och them wår Eedh / huldskap / trooskap och manskap / ther medh wij hafwe warit edher förbundne / Allthenstund i / som nu bemäلت är / är welen ifrå Eedh / löfte och all then kärleek / som een Christen Öfwerheet hadhe bordt hafwe emoot sine trogne vundersäter / och sielf skildt edher ifrå oss / och icke wij oss ifrå edher. Och hafwe wij ther twert emoot vthkorat / annammatt och tagit oss een annen Herre och Öfwerheet / hwilken thesförvthan icke allenast efter Arfföreningen til thette Riket är berättiget / vthan jennwål och för H : R : M : s påfödde dygder / mandom och thet trogne bistånd H : R : M : hafwer oss giordt / och för then vnvårdnat H : R : M : hafwer haft för menige Sveriges Rikets wälfördh / och i wår störste wedhermödhe och ansechtning / medh rådth och sielfwe gerninger försvarat oss för edher fiendeligh tillsättning / och Påwens sampt hans skadhelige anhangg illistige Practiker och Stämplinger. Och efter H : R : M : s dödhelige afgång (ther medh doch Gudh then aldrehögste mildeligen werdiges länge fördröne) H : R : M : s ächte mans Erfwinger / man efter man / aldeles efter then Arfförening och innehåld och lydhesse / säsom vthi Linköping / Anno &c. 1600. oprättat / och sedhan vthi Norrlöping / Åhr 1604. confirmeret och stadfast blef : Men edher heller edhre efterkommande aldrigh / ther til i för många orsaker hafwe gifwit / af hwille een part äre här opräknadhe / och ån ytterligare här efter skole warde vthförliqare tillenna gifne. Och ther antingen Påler heller andre kunne finnes / the edher vthi edhert förhafwande wille biplichte / och vnderstå sigh för then orsaak skull emoot oss och thette Konungeriike wäldsambligen företaga / på thet the edher heller edhre Erfwinger til thette Rikets Resgering igen inträngie wille / då skole the här medh fullkommeligen wette / at wij hwarken af edher heller edhre affödde någon tiidh meere wette wele / vthan sampt och synnerligen (näst Gudh hielp) besijte oss om / at göra edher och them mootstånd bådhe til land och wath

wann efter wår ytterste förmodgenheet. Och twisfe intet at Gudh then aldrehögste /
som een rättwijs Dommare (hvilken här til dags nådigest hafwer gifwit Swenske
män modh och macht til at förswara sigh för sådanne fiendelige tillsätningar) än nu
thet samme här efter ytterligare görandes warder. Här efter i hafwe edher fullkom-
meligen at rätte.

At wi i Sweriges Riikes högre och nidrige Ständer / som wthi Stockholm på
nåsthalone Nijfzdagh icke tilstådes wore / och then skriftelige Renunciation, hwilken
på samme tidh til Konung Sigismundum wthgiel / och ord från ord medh thenne lije
kalpndende war / icke underskrefwe / doch aldeles för oss och wåre efterkommande orng-
geligen / efter thet Beslwt i Norköping / Åhr &c. 1604. skedde / beialte och same-
tycke / hafwe wi thenne medh wåre egne händers underskrifning / sampt Stådhers och
Håreders Signeter stadfäst och bekräftiget. Datum Stockholm Lxxvii
Junij år 1605.